

Chotyměřáček

Ročník 27

Listopad 2019

ZDARMA

**Před 100 lety začal učitel Josef Jireš vyučovat v české škole
- 1. 10. 1919.
30 let od Sametové revoluce.**

Sametová revoluce a co bylo před ní a po ní v Chotyni

*(čerpáno z knihy Chotyně, která vyšla
v roce 2007)*

V průběhu roku 1962 se ocitl svět na pokraji třetí světové války. Na Kubě, ekonomicky i politicky podporované Sovětským svazem, byly americkou špionáží objeveny sovětské rakety, nacházející se v bezprostřední blízkosti území USA. Na poslední chvíli se naštěstí podařilo tento konflikt diplomaticky urovnat.

Událostí, která zalomcovala vědomím miliónů Čechů se stala „bratrská pomoc“ v podobě vpádu armád pěti zemí Varšavské smlouvy - Sovětského svazu, Polska, Německé demokratické republiky, Maďarska a Bulharska na naše území 21. srpna 1968. Státisíce vojáků, jejichž otcové byli v roce 1945 u nás nadšeně vítáni jako osvoboditelé, byli teď nenáviděny, i když se do vnitřních záležitostí našeho státu přímo nevměšovali.

Širokou veřejností otřásl sebeupálení studentů Jana Palacha a Jana Zajíce v prvních dvou měsících roku 1969, kteří chtěli tímto svým činem vyburcovat českou veřejnost z pookupační apatie.

Blížil se konec dlouhého období čtyřiceti let (1948-89), během něhož v naší zemi měla vedoucí úlohu KSČ.

V té době byl veřejný život v celém státě podřízen nesnášenlivé komunistické ideologii. Věznice v Ruzyni a Leopoldově a smutně proslulé pracovní tábory v Jáchymově a

Příbrami se staly hrozivým symbolem té doby. Na druhé straně je nutno přiznat, že ekonomicky - přes nejrůznější diletantské zásahy tehdejších politiků - patřila Československá socialistická republika k nejúspěšnějším zemím „socialistického tábora“. Pouze bývalá NDR ji v některých ohledech předčila.

V Polsku vznikly vážné nepokoje již na podzim roku 1981. Vlivnou silou se stalo dělnické odborové hnutí Solidarność v čele s Lechem Walesou. U nás se začali bouřit a demonstrovat studenti, proti nimž brutálně zakročila policie v Praze na Národní třídě. Stalo se to 17. listopadu 1989, přesně 50 let po demonstraci českých studentů proti německým okupantům po obsazení ČSR v roce 1939.

Nastaly podstatné změny, pro které se vžil název „sametová revoluce“.

Od začátku devadesátých let 20. století došlo v naší zemi k neočekávaným změnám. Komunistická strana přestala být vedoucí silou v celém státě, ve všech obcích a městech. Mnozí lidé to považovali za začátek ráje na zemi. Svoboda tisku, možnost cestování, propuštění tisíců politických vězňů, možnost soukromého podnikání, naprostá náboženská svoboda - to všechno znělo jako pohádka. Objevily se však brzy také společenské jevy, na které jsme v nedávné minulosti nebyli zvyklí. Zavíraly se továrny a lidé byli propouštěni z práce. Hrozbou se stalo

slovo, které jsme již skoro zapomněli: nezaměstnanost!

Většina lidí přijala s povděkem nové uspořádání společnosti, i když také tato nová doba má mnoho stinných stránek. Vedle hrozby ztráty zaměstnání roste kriminalita, bují korupce a daří se nejrůznějším podvodníkům. Přes všechny tyto negativní jevy však roste životní úroveň. Jsou ale mezi námi lidé, kterým vyhovoval dřívější způsob řízení společnosti. S možností rozhodovat o vlastním osudu sami, si takovíto občané někdy nevědí rady. Bylo pro ně pohodlnější, když jim státní orgány určovaly, co a jak mají dělat.

Novým, dříve neznámým jevem ve společnosti jsou bezdomovci, jejichž životní osudy jsou leckdy velmi smutné. Zvyšuje se počet rozvodů, což má velmi nežádoucí vliv na výchovu dětí v rodinách. Rostou majetkové rozdíly mezi lidmi a vůbec neplatí, že bohatý je ten, kdo umí víc než ostatní a je mimořádně pracovitý. Postupně si zvykáme, že za nás nezařídí všechno stát, ale že můžeme do značné míry ovlivňovat svůj život sami. V Chotyni je však současné procento nezaměstnaných poměrně nízké.

Zatímco v letech před „sametovou revolucí“ bylo nejvyšším cílem vedení průmyslových podniků a všech zaměstnanců, aby splnili, případně překročili stanovený plán a dostali tak nárok na finanční prémii, ocitly se továrny po roce 1989 ve zcela nové situaci. Předně si musejí samy vytvořit takový výrobní program, aby jejich výrobky šly vůbec na odbyt. Musejí provádět průzkum trhu, aby zjistily, po jakém zboží je právě poptávka.

V letech 1980-90 byla Chotyně přes nesusouhlas mnoha obyvatel připojena k nedalekému Hrádku nad Nisou. Svůj obecní úřad Chotyně neměla, ale pracoval zde občanský výbor, nejdříve pod vedením pana Václava Krejčíka a potom paní Květy Novákové. Scházely se a pracovaly zde dobrovolné organizace - Český svaz žen, TJ Sokol, zahrádkáři, myslivci, dozorčí výbor Jednoty,

invalidi, požárníci a Společný klub pracujících. Všechny tyto organizace se snažily, aby nezanikl společenský život v obci - pořádaly plesy, besedy, oslavy MDŽ, vánoční besídky pro děti, sportovní závody, nácvičky na spartakiády, oslavy Dne dětí a výstavy zahrádkářů.

Ze vzpomínek I. P. Ježka, který má určitě zásluhu na osamostatnění obce:

„Myšlenka osamostatnění obce Chotyně vznikla kde jinde, než v hospodě U Honzejků. V roce 1989 jsem tam pracoval pod Jednotou Liberec jako hospodský. Po 17. listopadu asi jako všude jinde byli občané i v naší obci rychle přeladění na protikomunistickou vlnu. Přes některé hlášky pivních bratří mně utkvěla v hlavě myšlenka osamostatnění Chotyně, navrácení její identity po desetileté odmlce, vytržení z područí Hrádku jako pouhé satelitní obce. Jsem pragmatik. Pokud by mělo dojít k osamostatnění obce, potřeboval jsem mít více než 50% podporu spoluobčanů. Jelikož jsem v obci založil Mládežnickou organizaci Chotyně, tak mně mládežníci oběhali v Chotyni, Suché a na Grabštejně bytové jednotky s podpisy, abych měl představu, kolik spoluobčanů touží po osamostatnění obce. Výsledek byl šokující: přes 90%!
Referendum se zdařilo, a tak těsně před koncem roku se v místním klubu zakládalo Občanské fórum Chotyně. Ozvaly se tam sice hlasy, že je to krok zpátky, ale tomu jsem nevěřil. To, že se chceme osamostatnit, ještě samo o sobě nic neznamenal, museli jsme dostat požehnání shůry v podobě pana Pauldury z okresu, který měl tyto projekty na starosti. Byl jsem zvolen jako mluvčí OF Chotyně a mohl se opírat o spolupráci pana J. Zemana a M. Lhotáka (zařídil kontakt na liberecké OF), K. Meissnera, J. Dlouhého a dalších. K osamostatnění jsme potřebovali ještě přesvědčit Hrádek, aby nás uvolnil z područí. To se mi na plenárním zasedání podařilo. Cesta k osamostatnění byla

volná, ale trvalo další půlrok, než k ní po prvních svobodných volbách došlo."

Po volbách v roce 1990 se obec od 1. ledna 1991 opět osamostatnila, zatímco sousední Dolní Suchá zůstala nadále připojena k Hrádku nad Nisou. Chotyně má tedy od 2. ledna 1991 svůj obecní úřad a svůj vlastní rozpočet. Obecní zastupitelstvo má 15 členů. Starostou obce se stal pan Jindřich Verner, místostarostou pan Josef Dlouhý. V březnu 1991 měla Chotyně celkem 800 obyvatel, z toho Chotyně 669 a Grabštejn 131.

Expedice Nisa 1996

aneb

Na pramicích z domova až do moře

Vladimír Cvrček zvaný Vezír

Řeka Nisa se stávala víc a víc lužní řekou (ostatně je Lužická), jezy byly buď rozbité od války nebo přestavěné na vodní elektrárny. Ty opravené se musely ohromným obloukem přenést, ty rozvalené se daly s trochou štěstí a množstvím námahy přetáhnout. Zpravidla končily vývarem a nepřehledným polem balvanů. Do jednoho z nich si tehdy šestnáctiletý Šustil k úžasu všech skočil po hlavě. Asi úžeh. Vytáhli, zafáčovali jsme mu hlavu a ukazovali jako školní případ nerozumu. Kdesi u Leknice jsme projížděli nejprve zatopeným hřbitovem a potom lodě táhli asi dva kilometry mokrým pískem. Ve Forstu jsme před ostrou zatáčkou opřenou o mostní pilíř raději přistáli a studovali vodu, kudy provedeme pramice. Náhle kolem nás prosvištěla naše poslední loď řízená nejméně zkušeným kormidelníkem Ivánkem. „Když projel on, projedeme i my,“ usoudili jsme, vyjeli a na kraji města dohnali. „Když jsem vás neviděl, usoudil jsem, že to je brnkačka a prostě jsem do toho vlítnul,“ vysvětloval nám Ivánek svůj husarský kousek.

Mezi Forstem a Gubinem nás spatřili bobři. Hlasitým plácnutím ocasem o vodu nám dali najevo, že o nás vědí. To už o nás věděla i pohraniční policie státu Braniborsko a občas se nás přišla hlídka přeptat, zda jsme kupř. neviděli ženu asijského původu. Protože nad námi létaly helikoptéry, museli nás mít jako na dlani a vědět, že do Německa ani do

Polska emigrovat nechceme. Poslední město před ústím Nisy do Odry je Guben s polskou částí Gubin. To už jsme byli tak oprsklí, že jsme vytáhli pramice na polskou stranu a při hudbě místního harmonikáře s houslistou přenesli po hraničním mostě do Němec, přičemž jsme způsobně a česky pozdravili udivené osazenstvo obou celnic.

Soutok Nisy s Odrou vypadá trochu jako ústí Jizery do Labe v Toušni. Všechno šlo tak rychle, že nás Čajíček co kameraman výpravy nahnal zpátky proti proudu a nechal do Odry doplout znovu. Prvosjezd Nisy, přinejmenším po válce, byl naplněn.

Zašli jsme za starostkou obce Ratzdorf, abychom dostali povolení zastanovat. Přidělila nám kus fotbalového hřiště a pozvala místní kluky, ať se přijdou podívat na tu zvláštnost, co připlula po vodě. Sehráli jsme s nimi fotbalové utkání, myslím, že i několik, aby počet vítězství byl vyrovnaný. Na večer jsme pozvali paní starostku k táboráku a byli jsme všichni spokojeni. Jenže pak mi Čajíček provokativně vrazil do ruky kytaru (věděl, že když zpívám, bude lejt), abych zazpíval svou oblíbenou zpěvanku o karavanách na poušti. Neměl to dělat, už když jsme se rozcházeli, syčely v ohništi vydatné dešťové kapky. A fungovalo to, lilo nepřetržitě dva dny. Paní starostka nás přestěhovala do stodoly, abychom byli v suchu. A protože byla zima, přinesl tam někdo z obce tři veliké přímotopy, zapojil, zapnul a tím vyhodil pojistky celého Ratzdorfu. Nám to vadilo méně než domorodcům, hlavně, že jsme nespali v loužích. A zpívali jsme, že „dešť padal a voda stoupala“ a měli jsme z toho legraci. Po třech dnech jsme usoudili, že už nikdy jinak nebude, rozloučili se s paní starostkou a vyjeli Odrou na sever k Eisenhüttenstadtu. Po dalším dnu plném vody zdo-la i shora to vypadalo, že už dál prostě ne. Ale vyplatilo se ještě den přežít, sluníčko se smilovalo a naše expedice pokračovala dál zpestřovaná jachtami a nákladními loděmi.

U břehu bylo občas slepé rameno, které přímo lákalo k zastavení a někdy i najedení. I stalo se jednou, že jsme předjeli doprovodné vozidlo, které na nás začalo čekat na místě, které náš konvoj už dávno opustil. Co s čekajícími vodáky? Krmit. Jak je krmit, když jsou zásoby asi v osmi kilometrovém okruhu neznámo kterým směrem? Virtuálně. I popisoval jsem slintajícím posádkám, co bych jim před-

ložil, kdybych mohl. Náznak vzpoury byl utlumen. Celé to trvalo asi dvě hodiny, než přijelo doprovodné vozidlo s uvařenou večeří, neboť nyní už přátelští grenzáci je upozornili, že čekáme asi pět kilometrů dále po proudu.

Pokračování příště

Povídky pana Mirka Černého

Zuby

Stáli jsme proti sobě jako v ringu jen s rozdílem, že ON byl uvázaný na dlouhém řetězu. Měl hodně nadmíru německého ovčáka, dobrou váhu a výhodu bleskové reakce a silných zubů, které právě teď varovně ukazoval.

Mým úkolem bylo posoudit jeho odvalu a vhodnost pro službu v armádě tak jako stovky před ním. Měl jsem tedy dostatek zkušeností, ale právě díky nim mě cosi varovalo. Pes neštěkal, nenapínal řetěz směrem ke mně ani ze strachu na opačnou stranu. Díval se někam jakoby skrze mě a jen napnuté tělo signalizovalo, že ví, o co jde a volný řetěz fintu obrany, kterou chtěl zřejmě nepříjemně překvapit. Ale jsem zde proto, abych finity odkrýval a tak jsem šel. Nejprve kolem, mimo možný dosah. Stále nic, jen sebevědomý, ledově výhružný klid, pouze zuby se více ukázaly. To jsou tedy „tesáky“! V životě jsem u psa nic podobného neviděl a bylo mně jasné, že mám být dvakrát opatrný. Na moje znamení padl výstřel. S výhružným křikem a máváním prutu se rozbíhám proti psovi, abych vyzkoušel jeho odvalu a nervy. Má je zřejmě jako provazy. Počkal na poslední chvíli a nasměroval svoji zubatou tlamu někam na moje kolena. Rychle tam s rukávem. Byla to opravdu finta, naštěstí čekaná a tak jsem ještě stačil zvednout ruku s ochranným prostředkem do výše pasu. Má to zřejmě dobře nacvičené a bůhví kolik nešťastníků přede mnou na to doplatilo. Jiný trik zřejmě neumí a aby nakonec nepřišel o kořist, drží rukáv pevně a k mocnému zákusu přidává jakési „břichomluvecké“ mručení. Pojd'te si pro psa, volám na majitele, ale tomu se očividně nechce do našeho utkání

míchat a na dálku prohlašuje, že se psa bojí. Co s tím? Pomalu ustupuji se zakousnutým psem na konec řetězu a snažím se vytáhnout ruku z rukávu. Nejde to, je jako zašitá. A tak držím pět a čtyřicet kilo živé a zuřivé váhy na své ruce a čekám, až pohledná paní přesvědčí svého manžela k odebrání psa. Stalo se. Není to ovšem tak lehké a pes se nemíní vůbec své kořisti vzdát. Nakonec pomáhá jen voda používaná běžně stejným způsobem v lovecké kynologii při sportovním norování. Tak už víme, co na psa platí a jde se na zadržení. Dopadlo pro mě i psovoda dobře, osvědčený prostředek při pouštění opět pomohl. Koupě je uzavřena, ovladatelnost nacvičíme a budeme mít psa, kterému na hrušky nikdo nepoleze. Je čas se řádně najíst, osprchovat a vyspat, protože brzy ráno odjíždíme na další štaci. Domlouváme se s místními prodávajícími, aby psy přivedli ráno před odjezdem a ušetřili je nočního pobytu v klecích autobusu.

V noci přšelo, ale jitro bylo takové, jak má v červnu být. Ustájení psi jsou vyváděni, napájení a noví nakládání. Všechno jde jako na drátku, jenže výjimka potvrzuje pravidlo. Přišli i majitelé psa, které jsme včera „učili“ pouštět rukáv. Mají zřejmě z prodeje radost a paní si vzala k této slavnostní příležitosti krásný bleděružový svetřík, kteří všichni pro jeho barvu obdivují jako dekoraci nádherného rána. Podávám jim ten největší náhubek, aby psa přestrojili do „eráru“. Činnosti se tentokrát ujímá energická paní, ale nějak se nedaří. Náhubek je příliš volný a „sedí“ psovi na nosním hřbetu jako brýle. Přitáhněte jej trochu, říkám, ale za chvíli již vím, že jsem neměl. Náhubek při požadované úpravě spadl na zem, rovnou psovi pod hlavu. Nevadí, maličkost, stačí se jen ochotně sehnout. Ruka majitelky se však ještě náhubku ani nedotkla a pes po jejím pohybu chmátnul. Tak nějak tupě, jakoby lajdácky a zůstal viset jedním zubem v rukávu „krásného“ svetříku. Pust', křikne rázně psovodka a snaží se svetřík vyprostit, ale pes se nemíní své kořisti vzdát a dalším chvatem pobírá

naplno i se svetříkem paži, přesně uprostřed předloktí. Zíráme jako zkoprnělí, ale pohyb žvýkacích svalů nás uvádí do bleskové pohotovosti. S dalším členem nákupní komise, veterinářem Tondou, se vrháme na psa a snažíme se všemi způsoby, aby se vzdal kořisti. Vodu, rychle, zařvu a sedám obkročmo psovi na záda, abych udržel za tváře jeho hlavu v klidu a nedopustil ničivé potřásání paží. Voda je tady, bohužel je dobrá jen k vytvoření krvavého akvarelu na rukávu krásného svetříku. Teprve třetí kbelík začíná působit. Čelisti se po milimetrech otvírají, všichni jsme řádně namočení. Konečně je ruka z tlamy psa venku, bojím se na ni pohlédnout, ale kupodivu, přes oblek vypadá, že drží pohromadě. Sedím ještě obkročmo na psovi a vůbec si neuvědomuji, že již není zaměstnaný bojem o kořist. Náhubek, rychle náhubek volám, ale obavy jsou zbytečné, je vyčerpáný, my ovšem také. Fixujeme ruku majitelky šátkem přes krk a odvážíme ji do blízké nemocnice. Čekání se zdá dlouhé, ale již vychází v doprovodu sestry a hrdinsky se usmívá. Víím, že úsměv není opravdový, ale hlavně že ruka bude v pořádku.

Co však se psem? Manželé ho nechtějí ani vidět a podmínky nákupu nakonec splnil. Vezmeme ho tedy na zkoušku a uvidíme. Viděli jsme. Přizpůsobivost novému prostředí byla velmi dobrá, jen občas si zkusil tak zvláštěně, jakoby lajdácky, po někom chmátnout, třeba po cípu kabátu nového psovoda rozvlátého pohybem nebo větrem. Vyřešili jsme to tak, že jsme zachycený cípek docela obyčejně odřízli nožem a spokojenost byla na všech stranách. Později ho tyhle legrácky přešly, ale pověst „lidožrouta“ mu již zůstala. A když nadešel jeho čas a on se odebral ke svým dávným předkům, byla jeho lebka se silnými čelistmi i abnormálním chrupem jako zvláštnost vypreparována. Vyžádal jsem si ji a u příležitosti uznání dlouholeté spolupráce ve výkupu služebních psů pro potřeby armády ji věnoval i s tímto příběhem bývalým majitelům.

A tak zavítáte-li náhodou do města Havířova, dívejte se dobře kolem. Mají tam v jednom obývacím pokoji na čestném místě vystavenou lebku psa s mohutnými čelistmi a s tááákhle velikánskými zuby.

LAMPIÓNOVÝ PRŮVOD NA HRAD GRABŠTEJN

V pátek 1. listopadu jsme se opět sešli na další lampiónový průvod, ani nevím, kolikátý již byl. Letos, protože už byl posunutý čas, byla celá akce ve tmě. Sešlo se opravdu hodně účastníků u sokolovny a během celé trasy průvodu se přidávali další účastníci. Počasí nám také přálo, sice docela foukalo, což dělalo problémy při zapalování svíček v lucerničkách, ale naši sokolové to zvládli a všechny krásně svítily. Trochu pršet začalo až když se končilo.

Děkuji moc našim sokolům a skautům za pomoc při přípravě, děkuji správě hradu Grabštejn za možnost projít si na konci průvodu vniřkem hradu, který je oživený i maskami (moc se líbilo a někteří šli i vícekrát) a děkuji paní Šárce z hradní krčmy za zajištění občerstvení a napečení buchet.

Starostka

Svatý Martin

V kostelech se rozezní martinské písně, pořádají se jarmarky a lampiónové průvody.

V mnohých domácnostech zavoní 11. listopadu z trouby husička. To vše v očekávání příjezdu svatého Martina, patrona vojáků, koní i vinařů.

Ještě poslední hrušky a jablka sesbírat do košíku, než nás studený vítr zažene do tepla domovů. Zbývá už jen pár dnů do dokončení sklizně, než vše překryje sníh. Ten je podle pranostik nejvíce očekáván 11. listopadu, kdy se slaví svátek svatého Martina.

V minulosti nebylo v domácnostech v tuto dobu příliš času na přemítání o prvních sněhových vločkách. Vše se točilo kolem příprav na svatomartinské hody. Od středověku patřily k tradici připomínající důležitost soudržnosti a ohleduplnosti k druhým. Na venkově dostávali v tento den, kdy už byla úroda sklizená a zpracovaná, čeledíni a děvečky mzdu za celý rok. Poté se se statkářem dohodli na ukončení či prodloužení služby. Starosta uzavíral smlouvu s obecním pastýřem a po třicetileté válce i s učitelem či ponocným. Obecní služebníci též obcházeli domy s koledou a přáním štěstí do dalšího hospodářského roku. Lidé

jim podle spokojenosti s jejich službami dávali drobné dárky. Už ve 14. století se objevují zmínky i o takzvaných žakovských martin-
ských koledách, kdy obcházel město i kantor se svými žáky. Ti měli připravené písně, veršované či krátké divadelní představení.

Během martinského posvícení nesměla na stole chybět dozlatova upečená husička. Tento starý zvyk se udržoval mezi bohatými i chudými. Hospodně vykrmovaly husu už od léta – cpaly jí do krku zvláštní šišky z mouky, otrub a vody. Na stole se pak martinská husa dělila podle přesného klíče – například čeledín dostal křídlo či stehno, aby byl rychlý při práci. Z obranných kostí se zas věštilo počasí – kosti bílé předpovídaly zimu a sních, ty tmavé zase teplo a bláto. Nechyběly ani svatomartinské rohlíčky ve tvaru podkovy koně, na kterém přijel svatý Martin. A už na dvoře císaře Josefa II. bylo zvykem připíjet si poprvé novým vínem – a tato tradice se drží dodnes.

Připomeňme si příběh, který se skrývá za podzimní slávou. Svatého Martina lze spatřit na obrazech v kostelích, které jsou mu zasvěceny (po světě je jich kolem 4 500), coby vojáka na bělouši, jak roztíná mečem svůj červený plášť. Legenda vypráví o Martinovi, který se narodil v roce 316 našeho letopočtu. Na přání otce, důstojníka v římské armádě, se též stal vojákem a vždy jezdil na bílém koni. Jednoho večera, kdy se slunný podzim proměnil v chladný čas, se mu při návratu do vojenského tábora zželelo prochládlého žebráka a daroval mu polovinu svého pláště. Příští noc měl sen, v němž se zjevil Ježíš oděný v jeho polovině pláště, jak povídá andělům: „Tímto pláštěm mě oděl Martin, který je teprve na cestě ke křtu.“

Po tomto zážitku Martin brzy vojny zanechal. Nechal se pokřtít, začal žít poustevnickým životem a učinil pro lidi mnoho dobrých skutků. Bránil se však jejich přání, aby se stal biskupem. Prý se před nimi i schoval do chléva s husami. Ty ho však svým kejháním prozradily a on se nakonec biskupem stal. Proto prý právě husa o jeho svátku končí na pekáči. Spíše než připomínku trestu za kejhání však šlo ve skutečnosti o redukování chovu před začínající zimou. Zemřel v roce 397 během jedné z misijních cest. Pohřeb se konal ve francouzském městě Tours právě 11. listopadu, který je mu dodnes zasvěcen. Rozloučit se s biskupem chudých, jak jej lidé nazývali, při-

šly dlouhé zástupy. Jeho dobrota nebyla zapomenuta dodnes, kdy se lidé veselí a také si notují: „Radost Martina je hus a džbán vína.“

HASIČI RADÍ OBČANŮM

Prožijme advent i vánoční svátky v klidu a bezpečí

Čas adventu se každým rokem slaví po čtyři neděle před vánočními svátky. Letos připadá první adventní neděle na 1. prosince. Také lidé v České republice si oblíbili tradiční oslavy adventního období, ke kterému patří zapalování čtyř svící na adventních věncích. Světlo svíček může přinést do každého domova atmosféru klidu, pohody a předvánočního rozjímání, ale také neštěstí, pláč, ztráty na majetku, zdraví a někdy i životech. Abychom předešli podobným nehezkým zážitkům s ohněm, máme tu několik základních rad, jak nakládat se zapálenými svíčkami, olejovými a aromatickými lampami.

- Nikdy **nenecháme** zapálenou **svíčku** nebo aromatickou lampu **bez dozoru dospělé osoby**, přitom **pozor na únavu, usnutí** apod. Zabraňme, aby na hořící svíčku dosáhly malé děti. Hlídejme také starší děti a domácí mazlíčky.
- Pod každou zapálenou svíčku, olejovou nebo aromatickou lampu patří **podložka z nehořlavého materiálu** o dostatečné šíři, například z keramiky, kovu nebo kalíšek ze žáruvzdorného skla. Pokud dojde k převrnutí či roztavení svíčky, zabrání se nehořlavou podložkou rozšíření ohně na nábytek, interiérové textilie a další vybavení domácnosti. Nikdy nedávejme pod svíčky ubrousky z hořlavých materiálů, jako je například papír či textil.
- **Odstraňme z dosahu hořících svíček všechny hořlavé materiály** a ozdoby, jako jsou větvičky jehličnatých stromů a další ozdoby z plastů, textilií či papíru.
- **Pozor na vznik průvanu** v místnosti, který může svíčku převrhnout nebo plamen rozkmitat a zapálit okolní ozdoby na věnci nebo svícnu, případně záclony a další bytové textilie.

- **Dbejme již při nákupu** svíčky či adventního věnce **o bezpečnost**. Například svíčky, které mají v sobě zalízané suché květy, listy nebo jiné hořlavé materiály, mohou po prohoření tuto ozdobu snadno zapálit a následně způsobit požár, který se v bytě šíří velmi rychle.
- Pokud na adventním věnci nejsou svíčky umístěné v misce z nehořlavého materiálu, který oddělí svíčku od dekorace a zachytí horký vosk, svíčky v žádném případě nezapalujeme. **Věnc s nebezpečnými svíčkami ponechme pouze jako dekoraci.**

Požáry vánočních stromků

Požáry vánočních stromků od zapálených svíček a prskavek se už objevují ojediněle, protože většina domácností dnes využívá **elektrické osvětlení**. I u něho bychom měli dodržovat základní bezpečnostní pravidla. Tedy **kupovat výrobky nejlépe v běžné prodejní síti, opatřené českým návodem použití a s příslušnými certifikáty**. Hasiči totiž evidují také několik případů z minulých let, kdy kvůli elektrickému zkratu začal hořet vánoční stromek.

Vaření a pečení

Vánoce jsou také obdobím přípravy svátečních pokrmů. **Při pečení, vaření a smažení nenecháme bez dozoru zapnutý sporák nebo vařič, dbejme zvýšené opatrnosti při vaření, aby nedocházelo ke vznícení připravovaných potravin. Pamatujme, že např. horký olej na pánvi a jiné hořlavé kapaliny se nesmí hasit vodou, jinak může snadno dojít k „výbuchu“, rozšíření požáru na digestoř a kuchyňskou linku, případně popálení. Pokud se na pánvi vznítí potraviny, je nejlepší pánev zakrýt pokličkou, navlhčenou utěrkou nebo třeba plechem na pečení a oheň tak udusit, případně použít hasicí přístroj s náplní určenou speciálně na jedlý tuk. Před začátkem hašení je třeba vypnout přívod energie.**

Zábavní pyrotechnika

Lidé spojují oslavy nejen Silvestra a Nového roku, ale v posledních letech i vánočních svátků, s efekty zábavní pyrotechniky, jejíž používání má svá pravidla. **V některých obcích upravuje místo a čas používání**

zábavní pyrotechniky obecně závazná vyhláška. Také vypouštění lampionů štěstí je v některých městech a obcích zcela zakázáno.

- Zábavní pyrotechnika **nepatří do rukou dětem**.
- Dodržujeme vždy pokynů výrobce.
- Zábavní pyrotechniku **neodpalujeme pod vlivem alkoholu nebo jiných omamných látek**.
- Pyrotechnické předměty **odpalujeme v dostatečné vzdálenosti od osob i zvířat**, abychom zamezili zraněním nebo případnému poškození sluchu.
- **Pro odpalování** různých pyrotechnických předmětů **zvolme volná prostranství**, neodpalujeme je v uzavřených prostorech, v blízkosti aut a zástavby. I zbloudilá světlice může zapálit například obložení balkonu či jiné hořlavé materiály.

Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje přeje klidný čas adventu a krásné vánoční svátky!

por. Mgr. Iva Michalíčková
koordinátorka preventivně výchovné činnosti
HZS Libereckého kraje

Plánované přerušení dodávky elektřiny

V úterý 19. listopadu od 8.00 do 16.00 nepůjde elektřina v těchto č.p. 4, 29, 31, 32, 34, 35, 36, 39, 44, 45, 46, 47, 49, 51, 52, 53, 54, 56, 57, 58, 59, 70, 79, 85, 87, 100, 103, 106, 108, 113, 114, 115, 116, 117, 119, 121, 122, 131, 132, 134, 139, 143, 147, 158, 163, 166, 169, 174, 177, 188, 199, 200, 203, 206, 214, 217, 218, 223, 230, 237, 240, 253, 258, 261, 268, 280, 287 a parcely č. 126/1, 383/7, 389/9, 389/13, 417/1, 424/7, 480/10 a 1012/14.

V úterý 19. listopadu bude z technických důvodů uzavřen obecní úřad a knihovna.

Liga proti rakovině

Poděkovala za spolupráci a podporu Místní knihovně Chotyně při sbírkové

preventivní akci **Český den proti rakovině**. Ve středu 15. května 2019 byla prodejem kytiček získána částka **5 548,- Kč**.

Vybrané prostředky budou použity na dlouhodobé programy Ligy proti rakovině Praha - nádorovou prevenci, zlepšení kvality života onkologicky nemocných, podporu výzkumu a přístrojové vybavenosti onkologických pracovišť.

Do konce listopadu je třeba zaplatit druhou část poplatku za likvidaci odpadu.

Ve čtvrtek 21. 11. od 19 hodin bude v Domě s pečovatelskou službou divadelní představení spolku **POHODA Veselohra až fraška**

BLÁZINEC V PRVNÍM POSCHODÍ

Opět spojíme s ochutnávkou svatomartinského vína.

Adventní prohlídky u Clam-Gallasů na Grabštejně

Letošní adventní prohlídky vás zavedou především do časů posledních majitelů, hrabat Gallasů a Clam-Gallasů, kteří na grabštejnském panství působili od počátku 18. století do roku 1945.

V předvánočním čase si i letos budete moci opět prohlédnout slavnostně vyzdobené interiéry a připomenout si tradice více či méně pozapomenuté. Během adventních prohlídek zavítáte nejen do hradních interiérů vybavených mobiliářem, ale budete moci načerpat i vánoční atmosféru v kapli svaté Barbory, skvostu renesanční architektury.

Prohlídky vycházejí každou celou hodinu a trvají 50 až 60 minut, proto dorazte teple oblečení!

Během prohlídky uvidíte: malé nádvoří, apartmá vrchního nadlesního (kuchyně, spižírna, toaleta, ložnice, salon, předpokoj), vstupní renesanční síň, kapli sv.

Barbory, vrchnostenskou kancelář, deputátní úřednický byt, tzv. zámecký pokoj a sál předků. Součástí prohlídky je i možnost vstupu na věž s výhledem do oblasti trojzemí. Navíc se během adventních víkendů můžete těšit na zpestření v podobě dalšího programu!
30.11.-1.12. 10.00 - 14.00

Přijďte si vyrobit cínového vojáčka, svíčky a slaměné ozdoby nebo si dát něco dobrého v hradní krčmě za zvuku starých vánočních koled a písní 15.-18. století v podání Capelly Rederny.

7.12. 9.00 - 16.00

Čekají vás tradiční Grabštejnské vánoce (program na stránkách hradu)

8.12. 10.00 - 14.00

Vyrobte si s našimi kostýmovanými průvodkyněmi adventní věneček, svíčku, ozdobu na stromeček nebo si můžete ozdobit domácí perníček.

14.-15.12. 10.00 - 14.00

Přijďte se naučit historický tanec se souborem Florén a poslechnout si tradiční melodie v podání skupiny Fragium 16.

21.-22.12. 10.00 - 14.00

Přijďte si vyrobit vánoční dekorace a poslechnout si písně a koledy 15. - 18. století s Capellou Rederna do hradní krčmy.